

J. K. Hansen (S), Søren B. Jørgensen (S), Nørgaard Sørensen (S), Jeppe Kristensen (V), Arentoft (FP) og Keld Andersen (KF).

Tinget er hermed sat.

Jeg vil bede formanden indtage formandspladsen.

1. møde

Tirsdag den 3. oktober 1978 kl. 12.00

Aldersformanden (Holmberg):

I henhold til grundloven er folketinget i dag trådt sammen til sit første møde i det nye folketingsår.

Som tingets aldersformand påhviler det mig at lede valget af tingets præsidium og tingsekretærer.

Til formand har en gruppe af tingets medlemmer omfattende socialdemokratiets og venstres medlemmer indstillet *K. B. Andersen (S)*. Der foreligger ikke andre indstillinger. Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte *K. B. Andersen* som valgt. (Ophold). Han er valgt.

Til næstformænd har tingets fire største partier – bortset fra det parti, som formanden tilhører – udpeget følgende medlemmer:

Til første næstformand *Erlendsson (FP)*, til anden næstformand *Karlskov Jensen (V)*, til tredje næstformand *Ninn-Hansen (KF)* og til fjerde næstformand *Melchior (CD)*.

Til valg af 6 tingsekretærer er anmeldt følgende valggrupper:

en valggruppe omfattende socialdemokratiet, venstre, erhvervspartiet og Steenholdt (GrønL.) med i alt 90 medlemmer;

en valggruppe omfattende fremskridtspartiet og Danmarks retsforbund med i alt 32 medlemmer og

en valggruppe omfattende det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti med i alt 31 medlemmer.

Til tingsekretærer er i henhold til gruppernes indstilling valgt følgende medlemmer:

Formanden:

Jeg vil gerne takke tingets medlemmer for den tillid, de har vist mig ved at vælge mig til at lede arbejdet her. Jeg vil bestræbe mig på efter bedste evne og i samarbejde med mine kolleger i det netop valgte præsidium at opfylde de forpligtelser, der påhviler mig som formand for tinget. Det gælder både arbejdet her i salen og samarbejdet med de vældig mange rundt i dette hus, der hver på deres plads yder et bidrag til, at folketinget kan fungere på den bedst mulige måde.

Jeg har den ære på tingets vegne at rette en hjertelig velkomst til Hendes Majestæt Dronningen, til Hans kongelige Højhed Prinsen, til Hendes Majestæt Dronning Ingrid og til repræsentanterne for højesteret. Jeg vil også gerne rette en velkomst til alle andre, der har efterkommet vores indbydelse til at være sammen med os ved dette første møde i det nye folketingsår.

Jeg skal herefter give ordet til statsministeren, for at han, som det hedder i grundloven, kan give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38:

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det regeringssamarbejde, som socialdemokratiet og venstre indledte i slutningen af august, kan få betydelige gavnlige virkninger for udviklingen i den kommende tid.

Regeringssamarbejdet har sin baggrund i de alvorlige økonomiske problemer, der skal løses i de kommende år. De kan kun løses på en forsvarlig måde, hvis der kan lægges en fast økonomisk og politisk linje.

Den stærke opdeling af folketinget, som har kendetegnet dansk politik i de senere år,

[Statsministeren]

har til tider truet den politiske stabilitet. Det har gjort det vanskeligt at tilrettelægge en sådan fast og konsekvent politik.

De to partier fandt derfor, at det var nødvendigt i fællesskab at påtage sig regeringsansvaret for at medvirke til at skabe større stabilitet.

Regeringspartierne har ikke flertal i folketinget. Men det er regeringens håb, at det i den kommende tid vil vise sig muligt at skabe et tillidsfuldt samarbejde mellem regeringen og dem af folketingets partier, som er rede til at tage medansvar for en politik, der kan løse landets alvorlige økonomiske problemer og dermed skabe grundlaget for en forøgelse af beskæftigelsen.

Det vil imidlertid ikke være muligt at opnå de gunstige resultater, som regeringen vil sigte mod, medmindre der også kan skabes et tillidsfuldt samarbejde med de organisationer i samfundet, som øver en afgørende indflydelse på den økonomiske udvikling.

Regeringen vil derfor indbyde både folketingets partier og de organisationer, som øver en sådan indflydelse, til et samarbejde om en økonomisk politik, der kan tilvejebringe en bedre balance i økonomien og skabe en større stigning i produktion og beskæftigelse.

Når det gælder udenrigspolitik, kan jeg sige, at regeringen vil videreføre den hidtidige udenrigs-, sikkerheds- og markedspolitik på grundlag af Danmarks medlemskab af FN, NATO og EF og vor deltagelse i det nordiske samarbejde.

Danmarks medlemskab af NATO udgør grundlaget for vor sikkerhedspolitik. Sammenholdet i NATO er fortsat af afgørende betydning for stabiliteten i vor del af verden og dermed for den fortsættelse af en realistisk afspændingsproces, som regeringen lægger så stor vægt på.

Slutakten for Helsingforskonferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa udgør et omfattende og langsigtet program for afspændingsprocessen. Regeringen vil i perioden indtil det næste opfølgingsmøde i Madrid i 1981 opmærksomt iagttage, hvordan slutakten følges op af alle deltagerstater. Det gælder også for så vidt angår afspændingsprocessens betydning for det enkelte menneske.

Regeringen anser en international beskyttelse af menneskerettighederne for nødvendig. Det må understreges, at de traditionelle

frihedsrettigheder kun udgør en del af menneskerettighedsbegrebet. Det har også en økonomisk, en social og en uddannelsesmæssig side.

Det udenrigspolitiske samarbejde mellem de nordiske lande har i de senere år gennemgået en frugtbar udvikling. Regeringen tillægger dette samarbejde den største betydning og vil til stadighed være opmærksom på de muligheder, der ligger her.

Under møderne i Det europæiske Råd i København og Bremen og under det økonomiske topmøde i Bonn opnåedes en betydningsfuld enighed mellem de industrielt udviklede lande. Regeringen vil i de internationale organisationer, først og fremmest i EF, i OECD og i IMF, arbejde for, at denne enighed omsættes til konkrete beslutninger, som kan stimulere væksten og dermed mindske den store internationale arbejdsløshed.

Regeringen vil arbejde for, at EF kan yde et vægtigt bidrag til de fortsatte internationale handelsforhandlinger inden for GATT. Sigtet skal ikke blot være at modvirke de senere års protektionistiske tendenser. Vi må fremme en yderligere frigørelse af verdenshandelen, som er så afgørende for dansk erhvervsliv.

I overensstemmelse med regeringens grundlæggende ønsker om, at EF skal være åbent over for omverdenen, vil regeringen bidrage positivt til forhandlingerne om EFs udvidelse med Grækenland, Portugal og Spanien, men fra dansk side lægger vi vægt på, at udvidelsen af EF som modstykke har en fortsat åbenhed over for de lande i Europa, der står uden for EF.

Det første direkte valg til Europa-Parlamentet vil finde sted i 1979. Det er regeringens håb, at danske vælgere engagerer sig i dette valg, sådan at den danske repræsentation i Europa-Parlamentet kan blive et fuldgyldigt udtryk for de danske vælgers holdning til de europæiske spørgsmål.

Det politiske samarbejde mellem EF-landene vil fortsat være rammen om en meget betydelig del af Danmarks samlede indsats på det udenrigspolitiske område. Det er glædeligt at kunne konstatere en stigende grad af sammenfald i synspunkter hos de ni på mange vigtige udenrigspolitiske spørgsmål.

Angående udviklingshjælp forventer regeringen, at vi i 1979 kan nå den målsætning

[Statsministeren]

for den statslige udviklingsbistand på 0,7 pct. af bruttonationalproduktet, som er vedtaget af De Forenede Nationer. Vi lægger særlig vægt på, at dansk bistand især gavner de fattigste befolkningsgrupper i de fattigste lande.

Fra dansk side finder vi det vigtigt, at slutdokumentet fra FNs nedrustningssamling bliver fulgt effektivt op. Vi er indstillet på fortsat at gøre en aktiv og konstruktiv indsats under de løbende internationale nedrustningsdrøftelser.

De alvorlige konflikter i Afrika kan kun løses varigt af afrikanerne selv gennem fredeligt samarbejde. Danmark kan medvirke hertil ikke mindst gennem samarbejdet med de øvrige nordiske lande. Det kan navnlig ske gennem en øget udviklingsbistand, et forstærket pres på apartheidstyret i Sydafrika og en fortsat støtte til bestræbelserne for en fredelig overgang til uafhængighed og flertalstyre.

Regeringen støtter i samarbejde med vore vestlige partnere fredsbestræbelserne i Mellemøsten. Det er vort håb, at det initiativ, USAs præsident tog med mødet i Camp David, må vise sig som et betydningsfuldt skridt fremad mod en retfærdig, omfattende og varig fred, og at alle berørte parter må finde mulighed for at bidrage til fredsprocessen.

Forsvarsordningen af 1973 blev jo ved en folketingsbeslutning i marts 1977 videreført for en fireårig periode. Regeringen vil i god tid fremsætte forslag om forsvarrets udvikling efter 1. april 1981.

Om det hidtidige samarbejde i folketinget kan jeg sige, at de forlig, der er indgået her i folketinget i de senere år, har haft en positiv virkning på den økonomiske udvikling. Vi kan konstatere, at der i år er sket en betydelig forbedring af betalingsbalancen. Den indkomstpoltik, der har været ført, har bevirket, at stigningen i omkostninger og priser gradvis er aftaget i de senere år. For et par måneder siden var det derfor muligt at nedsætte diskontoen.

Det må imidlertid alvorligt frygtes, at disse fremskridt mod større ligevægt i økonomien ikke vil kunne fastholdes i de kommende år uden yderligere tilpasning af den økonomiske politik. Der vil heller ikke kunne ske varige fremskridt i bestræbelserne på at nedbringe arbejdsløsheden, som jo er den største udfordring, vort samfund står over for.

En væsentlig årsag til disse perspektiver er, at der stadig kun er usikre tegn på en afgørende bedring af den internationale konjunktursituation. På sommerens internationale økonomiske møder blev der truffet aftaler og givet tilsagn om en mere aktiv politik. Regeringen forventer, at opfølgningen af disse tilsagn og aftaler i løbet af 1979 vil resultere i et bedre internationalt konjunkturklima med større vækst i produktion og efterspørgsel og en roligere prisudvikling. Her kommer også det europæiske valutasamarbejde ind i billedet. Et væsentligt element vil netop være bestræbelserne på at stabilisere valutaforholdene. Det vil være af stor betydning for udenrigshandelen og dermed for produktion og beskæftigelse, ikke mindst i et land som Danmark.

Regeringen tillægger derfor vor deltagelse i samarbejdet inden for den såkaldte valutastange stor betydning. Vi går ind for en udvikelse og en styrkelse af dette valutariske samarbejde i Europa og lægger vægt på, at det kommer til at omfatte de lande uden for EFs kreds, der måtte ønske at deltage.

Uanset om der skulle ske en vis bedring i den internationale økonomiske situation, er det dog stadig åbenbart, at mulighederne for at opnå bedre ligevægt i den danske økonomi i første række afhænger af os selv. Vi må i dag erkende, at der uden tilpasning af den økonomiske politik vil være tendenser i den indre økonomi i 1979, der på ny trækker i retning af forstærket uligevægt. Man kan frygte for, at den opnåede pristabilitet ikke kan fastholdes og forbedringen af konkurrenceevnen ikke fortsætte, medmindre det lykkes at videreføre de indkomstpoltiske bestræbelser.

Vi ved, at med en uændret økonomisk politik ville det kunne forudses, at der skete en forbrugs- og importstigning af et sådant omfang, at underskuddet på betalingsbalancen steg til godt 9 mia kr. i 1979 og yderligere blev forøget i 1980. Vi måtte endelig frygte, at denne udvikling ville finde sted på en baggrund af fortsat meget høje arbejdsløshedstal.

Forudsætningen for, at der på lidt længere sigt kan opnås en større stigning i produktion og beskæftigelse, er, at der sker en væsentlig formindskelse af underskuddet på betalingsbalancen over for udlandet. Dette må opnås først og fremmest gennem en styrkelse af de eksporterende og importkonkur-

[Statsministeren]

rerende erhverv. Regeringen vil derfor sigte mod ikke alene at hindre en ny stigning i underskuddet på betalingsbalancen. Det er hensigten at opnå en yderligere reduktion af underskuddet, så det ikke overstiger 6,5 mia kr. i 1979 og bliver lavere i de følgende år.

Vi vil søge disse mål fremmet gennem en flerstrengt politik, hvis hovedelementer vil være en fortsat afdæmpning af stigningen i priser og omkostninger, en videre udbygning af erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken samt en nødvendig tilpasning af finanspolitikken.

Hensigten er at sikre så gunstige vilkår som muligt for den produktion, der under en svag international konjunktur er i hård konkurrence med udenlandske produkter både ude og hjemme, samt at skære toppen af den stærke forbrugsopgang, der ville tegne sig uden indgreb. Målet er at skabe det nødvendige grundlag for en effektiv bekæmpelse af arbejdsløsheden.

Der er således ikke tale om en vækstfjendtlig politik, men derimod om en politik, som på lidt længere sigt styrker produktion og beskæftigelse. På kortere sigt må vi formindske stigningen i levestandarden, fordi det er nødvendigt at fortsætte med at bringe betalingsbalanceunderskuddet ned.

Det vil derfor være en central opgave at sikre en fortsat afdæmpning af pris- og omkostningsstigningerne. Et første skridt blev taget med det loft over priser og indkomster, der blev gennemført umiddelbart efter regeringsdannelsen. Men den nødvendige fremgang i eksport, produktion og beskæftigelse kan kun opnås, hvis pris- og omkostningsstabiliteten fastholdes over en længere periode.

Det er derfor, det vil være nødvendigt, at der også i de kommende år føres en stram indkomstpolitik, som omfatter alle former for indkomster.

Stigningstakten i pengeindkomsterne er faldet i de sidste par år. Det er denne nedgang i stigningstakten, der må videreføres.

Regeringen vil indbyde til forhandlinger med arbejdsmarkedets parter om den mest hensigtsmæssige måde at udforme denne politik på, således at det tilstræbes, at en forringelse af de disponible realindkomster undgås.

Udvalget afventer resultatet af arbejdet i udvalget om lønmodtagernes medejendomsret.

Som led i tilvejebringelsen af en stram indkomstpolitik og for at dæmpe ejendomsprisstigningerne vil der blive fremsat forslag til beskatning af værdistigninger på al jord og fast ejendom. Denne beskatning vil blive tilrettelagt således, at de løbende boligudgifter ikke påvirkes heraf. Samtidig ophæves den nuværende kapitalvindingskat på jord og fast ejendom, der har haft visse erhvervs-hæmmende virkninger og har hæmmet generationsskiftet i erhvervslivet. Der er dog en række problemer ved overgangen fra det nuværende til det foreslåede nye system, som skal løses.

De erhvervspolitiske foranstaltninger, der er indeholdt i beskæftigelsesplanen, som blev vedtaget i september 1977, vil blive videreført og udbygget som en vigtig del af en konkurrencestyrkende og beskæftigelsesfremmende politik.

Regeringen vil i sin erhvervspolitik særlig tilstræbe at styrke konkurrenceevnen og øge investeringerne i de eksportierende dele af erhvervslivet. Som et incitament hertil vil regeringen gennemføre en udlånsordning, således at eksportvirksomheder får mulighed for at finansiere deres anlægsinvesteringer på lempeligere rentevilkår. Midlerne til denne udlånsordning vil blive tilvejebragt gennem statslig optagelse af udlandslån for videre udlån på vilkår, som sikrer låntagerne mod kursrisiko.

Samarbejdet mellem erhvervene og myndighederne om at styrke erhvervslivets salgsmuligheder i udlandet vil blive udbygget. Målet er både at forstærke positionen på eksisterende markeder og at vinde fodfæste på nye.

Regeringen vil i samarbejde med erhvervene og arbejdsmarkedets organisationer foretage en gennemgang af de foranstaltninger, hvormed man fra det offentlige side bidrager til at fremme effektiviteten og tilpasningen inden for erhvervslivet. Vi vil videreføre de ordninger, der har dokumenteret deres værdi gennem en omfattende udnyttelse fra erhvervslivets side. Regeringen vil herved særlig have opmærksomheden henvendt på sådanne foranstaltninger, som styrker erhvervsmulighederne i egnsudviklingsområderne og udviklingsmulighederne for små og mellemstore virksomheder.

Situationen på vore skibsværfter giver i høj grad anledning til bekymring.

[Statsministeren]

Foruden videreførelse af de bestående værftsordninger vil regeringen undersøge statens behov for skibe. Herudover vil man søge værfternes mulighed for salg af skibe til udviklingslandene fremmet inden for de givne rammer af udviklingsbistanden.

Vi håber, at de danske rederier vil finde udvej for at placere ordrer på de danske værfter, og i denne forbindelse er den indsats, der gøres af værfterne og deres ansatte, af største betydning for værfternes overlevelse.

Regeringen er opmærksom på, at det høje renteniveau er en belastning for erhvervslivet. Det er derfor et vigtigt mål gennem den samlede økonomiske politik at skabe forudsætninger for en rentesænkning.

Endvidere foreslår regeringen den nuværende midlertidige ordning om investeringsfradrag for maskiner, inventar og andre driftsmidler forlænget til også at gælde indkomstårene 1979 og 1980.

Den fælles landbrugspolitik inden for EF er af den allerstørste betydning for udviklingen i dansk landbrug. Regeringen lægger afgørende vægt på, at de grundlæggende principper i denne politik bevares, og at der sker en afvikling af de hindringer for et fælles marked, som jo fortsat findes.

Regeringen vil vedblive med at støtte den strukturtilpasning, der er i gang i landbruget, og medvirke til at lette generationsskiftet.

Fiskeriets forhold er jo over hele verden præget af problemer og usikkerhed. Det er en følge af etableringen af nationale fangstzoner, det er også en følge af de reducerede fangstmuligheder, der har ført til opdeling på kvoter og andre reguleringsforanstaltninger.

De vilkår, dansk fiskeri i fremtiden kommer til at arbejde under, er ikke som forventet blevet endeligt afklaret. Der er ikke i EF opnået enighed om den interne fiskeripolitiks indhold. End ikke en ordning for 1978 har kunnet etableres.

I forhandlingerne om den fremtidige permanente fiskeriordning i EF vil regeringen fortsat arbejde på at opretholde Danmarks stilling som den førende fiskerination i Fællesskabet.

Regeringen er også indstillet på at yde sit bidrag til de foranstaltninger, der måtte være påkrævede med henblik på at tilpasse fiskerierhvervet til de nye forhold.

Uanset den bestående usikkerhed omkring fiskerierhvervets vilkår er de fremtidige rammer for erhvervsudøvelsen dog nu så afklarede, at regeringen forventer i begyndelsen af folketingsåret at kunne fremsætte forslag for folketinget om nødvendige ændringer af fiskerierhvervets struktur. Det vil ske på grundlag af en indstilling fra fiskerikommisjonen.

Selv om det samlede antal beskæftigede – det antal, der er i arbejde – i dag er noget større, end før krisen indtrådte i 1973–74, så er beskæftigelsessituationen klart utilfredsstillende. Det er derfor regeringens opfattelse, at der er behov for en videreførelse og udbygning af arbejdsmarkedspolitikken.

Den beskæftigelsesplan, der blev vedtaget i efteråret 1977, videreføres som aftalt i 1977 inden for en beløbsramme på 3,6 mia kr. i 1979 og 3,4 mia kr. i 1980.

Den store tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet, som begyndte i slutningen af 1960'erne, er fortsat også under krisen. Da faldet i mændenes erhvervsdeltagelse samtidig er ophørt, har der i de senere år været en kraftig stigning i den samlede arbejdsstyrke. Selv om den samlede beskæftigelse, som jeg sagde det før, er steget – bl. a. ved gennemførelsen af de to beskæftigelsesplaner, som i år skønnes at give arbejde til 40.000 – så står vi alligevel stadig med en meget alvorlig arbejdsløshed. Vi må se i øjnene, at det vil være tilfældet i de nærmeste år, og vi må tilrettelægge arbejdsmarkedspolitikken på den baggrund.

I denne situation må opmærksomheden rettes mod formidlingen af arbejdskraft i videste forstand.

De lovændringer, der er gennemført i foråret 1978, indfører smidigere former for arbejdsformidling og åbner mulighed for at arbejdsløshedskasserne og de faglige organisationer kan deltage i formidlingen. Det vil forhåbentlig i den kommende tid betyde en forbedret service for de ledige.

Loven om genplacering og genoptræning af de langtidsledige er trådt i kraft den 1. oktober. Det kan herefter forventes, at de langtidsledige, der fortsat er til rådighed for arbejdsmarkedet, genplaceres på såvel private som offentlige arbejdspladser ved aktiviteter, som samfundet har behov for, og således at den samlede beskæftigelse udvides.

[Statsministeren]

Til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden er kommuner, amtskommuner og staten gået ind i en kraftig indsats med henblik på at skabe flere uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder i enten den private eller den offentlige sektor. I første halvdel af 1978 har 15.000 unge deltaget i foranstaltninger mod ungdomsarbejdsløsheden. Efter udløbet af 1978 vil der foreligge en udtømmende rapport om denne indsats. En midtvejsrapport synes at pege på, at man trods en række vanskeligheder er på rette vej.

Der er i dag flere arbejdsløse kvinder end mænd. Inden for rammerne af beskæftigelsesplanen og den aktive erhvervs politik vil regeringen positivt overveje mulighederne for at forbedre kvindernes særlig vanskelige uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.

Regeringen vil fremsætte forslag om en effektivisering af arbejdsformidlingen med henblik på at sikre, at ledige arbejdspladser i videst muligt omfang kan besættes med kvalificeret arbejdskraft. Arbejdsløshedslovgivningen vil blive revideret bl. a. på områder, hvor erfaringen viser, at adgangen til dagpenge anvendes på en utilsigtet måde. Endelig vil man udforme et bedre grundlag for arbejdsmarkedspolitikken gennem en ændring af statistikken, så man opnår en mere fyldestgørende beskrivelse af arbejdsløshedens karakter og omfang.

På grundlag af arbejdet i udvalget vedrørende fordeling af den eksisterende arbejdsmængde vil regeringen overveje, hvilke forslag der kan stilles om en begrænsning af overarbejde.

Regeringen vil søge forslaget om en efterlønsordning, der jo har samme formål, gennemført med det sigte at skabe mulighed for, at folk på 60 år og derover – hvis de ønsker det – frivilligt kan forlade arbejdsmarkedet.

Regeringen vil fremsætte forslag til ændring af arbejdsmiljøloven, så der skabes mulighed for en udbygget kontrol med farlige stoffer og materialer.

Om finanspolitikken kan jeg sige, at den tilpasning af finanspolitikken, som jeg skal kommentere i det følgende, isoleret betragtet vil indebære en reduktion af beskæftigelsen, navnlig på kortere sigt.

Men både på kortere og især på længere sigt vil der komme positive beskæftigelsesvirkninger af væsentligt omfang som følge af allerede vedtagne og bebudede foranstaltning-

ger. Det drejer sig om initiativer inden for omkostnings-, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken, herunder også den i foråret vedtagne lov om tilskud til genoptræning af langtidsledige.

Det er regeringens opfattelse, at der næppe vil ske større ændringer i ledighedsniveauet fra 1978 som helhed til 1979 som helhed som følge af den foreslåede politik sammenholdt med de underliggende konjunkturten-denser.

Ved tilrettelæggelsen af finanspolitikken anser regeringen det for væsentligt, at det underskud, der er budgetteret på finanslovsforslaget for 1979, nedbringes gennem en reduktion af de offentlige udgifter og en forøgelse af indtægterne.

Et væsentligt skridt i den henseende er som bekendt den forhøjelse af momsen, der netop er trådt i kraft, og som sammen med en række andre foranstaltninger vil reducere det budgetterede underskud for 1979 med godt 3 mia kr.

For udgifternes vedkommende vil regeringen foreslå besparelser på omkring 1½ mia kr. Den nærmere konkretisering heraf vil ske ved de ændringsforslag til finanslovsforslaget, som regeringen fremsætter senere på måneden. En foreløbig oversigt over den ønskede reduktion af statens udgifter fremgår af den oversigt over statsbudgettet, som bliver om-delt i tinget i morgen.

Der er dog grund til allerede ved denne lejlighed at understrege, at den nævnte besparelse på ingen måde vil blive opnået ved forringelse af eksisterende aktiviteter og ydelser. Der er alene tale om, at stigningen i det, der stilles til rådighed for befolkningen, bliver mere moderat.

Om skatter kan jeg oplyse, at regeringen i morgen vil fremsætte lovforslag om at ændre reglerne om regulering af personfradrag og skalatrin for statsskatten. Baggrunden herfor er bl. a., at den hidtidige reguleringsmekanisme ville indebære en lempelse af indkomstskatten. Dette ville bidrage til, at det private forbrug i 1979 måtte forventes at stige kraftigt med en svækkelse af betalingsbalancen til følge. Forslaget er altså ikke udtryk for, at regeringen ønsker at forøge indkomstskatte-trykket. Derfor vil personfradrag og skala-grænserne blive reguleret sådan, at skatte-trykket for statsindkomstskattens vedkom-mende ikke ændres.

[Statsministeren]

Indkomst udviklingen og udviklingen i de samlede økonomiske konjunkturer vil i øvrigt være afgørende for den finanspolitik, der må føres.

I alle tilfælde vil der fortsat blive tale om et kasseunderskud på finansloven. For at neutralisere de likviditetsmæssige virkninger af dette kasseunderskud vil det fortsat være nødvendigt at optage indenlandske statslån i betydeligt omfang.

Om de kommunale bloktilskud kan jeg oplyse, at regeringen har forhandlet et forslag om en ny reguleringsmetode for bloktilskuddene med de kommunale organisationer og med Københavns og Frederiksberg kommuner. Vi agter at stille forslag om en regulering af disse tilskud med udgangspunkt i den forventede fremtidige stigning i de kommunale priser og lønninger. Dette træder altså i stedet for den eksisterende regulering, der er baseret på forholdene i den private sektor to år for tilskudsudbetalingen.

Regeringen er opmærksom på, at nogle kommuner har problemer som følge af, at der i den eksisterende fordeling af bloktilskud ikke er taget rimeligt hensyn til en række udgiftskrævende forhold, herunder især til de særlige sociale forhold i visse kommuner. Vi vil søge dette ændret med virkning fra 1980.

Regeringen ønsker en større privat opsparing og en mindre privat gældsstiftelse. Vi er i den forbindelse opmærksomme på de økonomiske konsekvenser af, at renter af privat gæld ubegrænset kan fradrages i indkomsten. Vi vil derfor overveje, om der kan gennemføres regler, som begrænser den nuværende fradragret for renter af privat gæld.

Fradragsretten for renter af erhvervsmæssig gæld vil ikke blive ændret.

Der er nedsat et udvalg, som skal overveje den lovmæssige regulering af fonds. Udvalget har bl. a. til opgave at overveje, om den særlige skatte- og arveafgiftsmæssige stilling for fonds fortsat kan anses for rimelig.

Der fremsættes som nævnt i anden forbindelse forslag om en værdistigningsafgift på al jord og fast ejendom til afløsning af den nuværende kapitalvindingsskat.

Lejeværdiprocenten for bolig i egen ejendom fastholdes, med mindre justeringer, på det niveau, der gælder for indkomståret 1979.

Endelig kan jeg udtale, at boligudgiften ikke må stige mere end den forventede indkomststigning i de kommende år som følge af eventuelt ændrede skatteregler.

Derefter noget om de store investeringsplaner. Ud fra økonomiske overvejelser har regeringen besluttet at udsætte bygningen af en fast forbindelse over Store Bælt. Vi har derfor stillet de planlagte anlægsarbejder og den videre projektering vedrørende Storebæltsbroen i bero. Vi vil i den kommende tid nærmere overveje problemstillingen vedrørende trafikforbindelserne mellem Øst- og Vestdanmark med henblik på at give folkettingen en redegørelse.

Regeringen vil på grundlag af rapporten fra Myrupudvalget overveje spørgsmålet om Københavns lufthavns fremtidige placering med henblik på snarest muligt at kunne forelægge spørgsmålet for folkettingen.

Under alle omstændigheder vil det være nødvendigt i de kommende år at gennemføre omfattende anlægsarbejder på lufthavnen i Kastrup. Der vil derfor blive fremsat forslag i folkettingen til lov om udførelse af de mest presserende anlægsarbejder. De miljømæssige hensyn vil naturligt indgå i regeringens overvejelser.

Arbejdet med energiproblemerne vil blive fortsat med henblik på at mindske Danmarks afhængighed af olietilførsler. Der søges tilrettelagt en flerstrengt energipolitik, hvori indgår fortsatte energibesparelser.

Regeringen lægger stor vægt på at videreføre og udbygge de allerede iværksatte foranstaltninger til begrænsning af energiforbruget bl. a. til rumopvarmning. Der kan ventes lovforslag om støtte til anlæg, der benytter vedvarende energikilder, når der foreligger positive resultater af forskningen på området.

Anvendelsen af atomkraft indgår også som en del af regeringens energipolitik. Regeringen vil undersøge alle muligheder for i samarbejde med andre lande at finde frem til en forsvarlig placering af højradioaktivt affald. Vi forudsætter, at elværkerne gennemfører undersøgelser af mulighederne for deponering i den danske undergrund. Regeringen forventer på det grundlag i løbet af ca. to år at få afklaret mulighederne for en forsvarlig opbevaring af højradioaktivt affald.

Afgørelsen vedrørende naturgas afventer de endelige forhandlinger med Dansk Undergrunds Consortium. Forhandlingerne med

[Statsministeren]

Sverige og Vesttyskland videreføres. Vedrørende anvendelsen af naturgassen er det regeringens hensigt at gennemføre den reducerede distributionsplan, sådan som den blev fremlagt i finansministerens investeringsregulering i maj måned i år.

I 1978-79 skal de forbedringer i den sociale pensionslovgivning, som folketinget vedtog i maj måned i år – ikke mindst boligydelsen til pensionister – føres ud i livet. Herudover skal den praktiske gennemførelse af særforsogets udlægning til amtskommuner og kommuner ske i det kommende år.

Regeringen vil også fremsætte forslag om forhøjelse af hædersgavebeløbene efter lov om erstatning til besættelsestidens ofre.

Regeringen vil videreudvikle miljøpolitikken med vægt på planlægning og forebyggelse, således at miljøhensyn kommer til at spille en stadig vigtigere rolle på alle samfundsområder.

Det er vigtigt at beskytte og bevare det åbne land. Denne målsætning vil blive fastholdt gennem den videre planlægning af anvendelsen af landets begrænsede arealer – ikke mindst ved regionplanlægningen og ved de kommende overvejelser om ændring af zoneloven.

Der vil også blive fremsat lovforslag om kemiske stoffer og produkter. Lovforslaget vil betyde et væsentligt skridt videre i den forebyggende sundhedspolitiske og miljøpolitiske indsats – en indsats, der i sit bredeste sigte skal korrigere uønskede virkninger af den teknologiske udvikling.

I foråret fastlagde folketinget boligpolitikken for 1979. Denne boligpolitik søges videreført og udbygget på en måde, der skaber tryk for lejerne og for ejerne af egen bolig.

Beskatningen af ejerboliger vil som nævnt blive tilrettelagt sådan, at stigningen i boligudgiften ikke bliver stærkere end stigningen i indkomsterne. Den påtænkte værdistigningsafgift vil blive udformet sådan, at den ikke forøger den enkeltes boligudgift, så længe vedkommende fortsætter med selv at eje sin egen bolig.

For at bidrage til en rimelig udvikling af boligudgiften er det endvidere regeringens hensigt at forlænge lovgivningen om den amtskommunale grundbeskatning uændret i 1980 og 1981.

Når det gælder det almennyttige byggeri, kan jeg sige, at den gældende finansieringsordning søges videreført for et årligt almennyttigt byggeri på 7.000 boliger. Under den gældende finansieringsordning for boliger til unge under uddannelse vil regeringen foreslå, at der afsættes midler til støtte til 700-800 værelser pr. år.

Driftsstøtteordningen og rentesikringsordningen videreføres.

Regeringen vil søge at løse problemerne i det såkaldte højrentebyggeri gennem nye regler for aftrapning af rentesikringen, således at renteudgiften i huslejen vil falde år efter år i forhold til indkomsten.

Byfornyelse og opretning inden for det almennyttige byggeri vil i de kommende år kræve så betydelige merbeløb, at Boligselskabernes Landsbyggefond ikke samtidig kan deltage i finansieringen af nybyggeriet. Det foreslås derfor, at staten fra 1980 gradvis overtager Landsbyggefondens bidrag til finansiering af nybyggeriet. Indbetalingerne fra lejerne til Landsbyggefonden ønskes fortsat efter de gældende regler, men med henblik på at støtte opretning og fornyelse inden for det ældre almennyttige byggeri.

Der søges midler til afprøvning af nye byggemetoder og byfornyelse bl. a. med henblik på en begrænsning af energiforbruget og på at skabe grundlag for en byggeeksport. Til øget sanering og byfornyelse og til forsøgsbyggeri ønskes afsat 60 mill. kr. pr. år, hvoraf 40-50 mill. kr. tænkes anvendt til sanering og byfornyelse.

Boligsikringen søges justeret for at mindske de problemer, der opstår ved stigende indtægt, især for familier med børn.

Regeringen vil fremsætte forslag om revision af lejeloven og loven om boligfællesskaber m.v. i den hensigt at gøre reglerne enklere, mere overskuelige og lettere at administrere.

Borgernes sikkerhed. Med henblik på en effektivisering af indsatsen mod kriminaliteten har regeringen ladet den løbende planlægning vedrørende politiet revidere. I lyset heraf vil der blive stillet forslag om en forøgelse af nytilgangen til politiet.

Regeringens forslag til registerlove blev vedtaget i sidste folketingsår. Det arbejdes der nu med at gennemføre rent administrativt, og det træder i kraft den 1. januar 1979.

[Statsministeren]

Registerlovene skal sikre borgerne mod misbrug af oplysninger både i private og i offentlige registre.

Samtidig lægger regeringen vægt på at sikre, at det offentlige EDB-udvikling sker på en økonomisk og administrativt fornuftig måde. Der er behov for ny teknologi, men det rejser beskæftigelsesmæssige problemer, som regeringen vil søge at finde hensigtsmæssige løsninger på.

På kulturpolitikens område vil regeringen fremsætte en række forslag, som skal bidrage til fortsat at øge mulighederne for, at hele befolkningen kan få andel i kulturlivet.

En revision af bibliotekslovgivningen er under udarbejdelse. Når bibliotekskommissionen i begyndelsen af 1979 har afgivet en betænkning, vil regeringen overveje, hvilke forslag der kan stilles for at styrke bibliotekernes virksomhed – og bl. a. forbedre befolkningens muligheder for at bruge folkebibliotekerne – og tilgodese forskningens behov. Bogmarkedets forhold undersøges i øvrigt i et særligt udvalg.

Filmstøtteordningerne vil blive søgt forbedret, så der kan skabes mulighed for fortsat at opretholde en dansk produktion af både spillefilm og kortfilm.

Regeringen vil søge en løsning, der kan sikre Det kgl. Teaters fremtid til gavn for hele landet. Den skal bygge på, at de tre kunstarter fortsat holdes samlet, at Det kgl. Teater organiseres, så det får friere muligheder for at tilrettelægge sin virksomhed bl. a. med hensyn til gæstespil, at der fortsat skal være adgang for TV til at transmittere fra Det kgl. Teater, og at der sker en omlægning af driftsformen, som sikrer en mere hensigtsmæssig drift af teatret.

Støtten til teaterforestillinger for børn vil blive videreført.

Idrætten udgør et vigtigt element i kulturlivet. Regeringen ser med respekt på den indsats, der ydes af de ulønnede ledere og medarbejdere inden for idrættens organisationer. Den vil være behjælpelig med at sikre bredden i idrætsudøvelsen. Hertil skal bl. a. bidrage den forøgelse af støtten fra tipsmidlerne, som regeringen vil foreslå.

Den nuværende folkeskolelov har kun virket i et par år, men det er regeringens opfattelse, at de erfaringer, der er gjort, kan nødvendiggøre ændringer, som formentlig vil

kunne gennemføres inden for folkeskolelovens rammer.

De spørgsmål, der kan blive aktuelle, er karakterskalaen, prøvernes udformning og historieundervisningens og idrættens placering i undervisningen.

Det er regeringens agt at iværksætte en gradvis forbedring af støtten til de unge under uddannelse fra 1980. I de første studieår vil hovedvægten blive lagt på stipendier, hvorefter låneandelen vil blive stigende.

Med Færøernes landsstyre føres der for tiden forhandlinger om gennemførelse af en dagpengelovgivning for Færøerne og om ændring i den færøske pensionslovgivning. Når forhandlingerne er afsluttet, vil regeringen fremsætte lovforslag i folketinget.

Arbejdet med en hjemmestyreordning for Grønland vil blive fortsat i dette efterår. Der var ved førstebehandlingen i maj bred politisk tilslutning til de fremsatte lovforslag, og lovforslagene vil derfor blive genfremsat i begyndelsen af folketingsåret.

Regeringen forventer derfor, at dette særdeles betydningsfulde lovgivningsarbejde kan afsluttes inden jul, således at en folkeafstemning i Grønland kan afholdes efter nytår. Derefter kan hjemmestyret – naturligvis afhængigt af resultatet af folkeafstemningen – indføres som ønsket fra grønlandsk side fra 1. maj 1979.

Regeringen ser det som et glædeligt udtryk for udviklingen i Grønland, at det er lykkedes i samarbejde med repræsentanter for den grønlandske befolkning at nå til enighed om forslag til en hjemmestyreordning, der sikrer den grønlandske befolkning en vidtgående bestemmelsesret over egne forhold. Når hjemmestyreordningen er vedtaget, vil regeringen på alle måder yde det grønlandske hjemmestyre sin støtte til at føre nyordningen ud i livet.

Jeg vil til afslutning sige: regeringen vil sætte alle kræfter ind på at formidle et bredt samarbejde, der ikke alene omfatter folketinget, men også de organisationer, hvis forståelse og medvirken er nødvendig, hvis de alvorlige økonomiske problemer skal løses på en holdbar måde.

Samarbejde forudsætter jo en positiv holdning og en god vilje hos alle de parter, der skal deltage i samarbejdet.

Da folketinget den 1. september drøftede regeringens tiltrædelseserklæring, stemte et

[Statsministeren]

meget bredt flertal for en dagsorden, der ikke alene tog min redegørelse til efterretning, men også udtrykte forventning om, at regeringen tilvejebringer et bredt samarbejde om løsningen af de økonomiske problemer.

Jeg kan ganske enkelt sige: regeringen er sig denne forpligtelse bevidst og indbyder derfor til forhandling og samarbejde.

Jeg vil gerne bede folketingets medlemmer om at rejse sig og med mig udbringe et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark længe leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.20.

Mødet udsat kl. 12.54

Herefter forlod Hendes Majestæt Dronningen, Hans kongelige Højhed Prinsen og Hendes Majestæt Dronning Ingrid med følge samt repræsentanterne for højesteret gæstelo- gen, ledsaget af præsidiets medlemmer.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Skriftlige del:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 afgives i en mundtlig og en skriftlig del.

I denne den skriftlige del af redegørelsen gives en kortfattet omtale af de lovforslag og forslag til folketingsbeslutning, som regeringen ved begyndelsen af det nye folketingsår påregner at fremsætte i løbet af folketingsåret.

ARBEJDSMINISTEREN:

Lov om arbejdstageres rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter.

Forslaget fremsættes til opfyldelse af EF-Rådets direktiv af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstageres rettigheder i

forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring.

Arbejdsløshedslovgivningen vil blive revideret bl. a. på områder, hvor erfaringen viser, at adgangen til dagpenge anvendes på en utilsigtet måde.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. (Efterløn).

Genfremsættelse med visse ændringer.

Lovforslaget tager sigte på etablering af en efterlønsordning for arbejdsløshedskassemedlemmer i alderen 60-66 år, udformet som en udbygning på arbejdsløshedsforsikringsordningen. Ordningen skal administreres af arbejdsløshedskasserne. Det offentlige netoudgift ved ordningen, bortset fra det offentlige administrationsudgifter, foreslås dækket ved forhøjede bidrag til arbejdsløshedsforsikringen fra såvel medlemmer som arbejdsgivere.

Ændring af lov om arbejdsmiljø. (§§ 49a, 68 og 79).

a. § 49a.

Der ønskes en ny bestemmelse, der bebynder arbejdsministeren til ud fra arbejdsmiljøhensyn at fastsætte regler om anmeldelse til arbejdstilsynet af stoffer og materialer. Bestemmelsen skal endvidere give anledning til oprettelse og drift af et register om stoffer og materialer samt give mulighed for gradvis at indføre en ordning, så farlige stoffer ikke produceres eller tages i anvendelse, før de er godkendt af myndighederne.

Udgifterne ved en anmeldelsesordning vil påhvile fabrikanten, importøren og arbejdsgiverne.

b. § 68, stk. 2, 4 og 5.

Ændringerne er en konsekvens af vedtagelsen af lov om arbejdsskadeforsikring, der trådte i kraft den 1. april 1978, og vedrører bl. a. arbejdsmiljøfondens finansiering.

c. § 79.

Baggrunden for forslaget er den ændring, der er foretaget i miljølovens bestemmelser om tavshedspligt. Under hensyn til det nære samarbejde, der er mellem miljømyndigheder og arbejdstilsyn, særlig vedrørende stoffer og